



HJO

Sekretessförsäkran och skyldighet att anmäla oro för barn inom Barn och utbildning

Att arbeta inom Barn och utbildning innebär att du som anställd kommer att få information om barn/elever som inte får föras vidare till oberoende.

Det kan till exempel vara information som rör barnets/elevens hälsa, hemförhållanden, familj eller religiösa uppfattning.

Sekretess är en begränsning av offentligheten. Eftersom offentlighetsprincipen är skyddad genom grundlag så måste begränsningar vara noga reglerade i en lag och när det gäller sekretess är offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, den lag som innehåller bestämmelser för när en uppgift omfattas av sekretess. Om det inte finns en bestämmelse som skyddar uppgiften så är uppgiften offentlig, förutsatt att uppgiften finns i en allmän handling. Enkelt uttryckt är allmänna handlingar alla handlingar som förvaras hos myndigheter och att handlingarna är inkomna eller upprättade.

Tystnadsplikt/sekretess gäller för uppgifter i alla former, såväl muntlig som skriftlig. Den gäller i samtal med andra människor (så som på bussen med en arbetskamrat eller hemma vid köksbordet), telefon, bandinspelningar, journaler, fotografier, e-post, brev eller andra papper som innehåller uppgifter om den enskildes personliga förhållanden. Sekretessen gäller för alla uppgifter där det inte står klart att uppgiften kan röjas för andra utan att den enskilde eller någon närstående lider men. Även mellan kollegor ska inte känsliga uppgifter föras vidare om det inte behövs i tjänsten.

Bryter man mot tystnadsplikten/sekretessen kan detta straffas enligt brottsbalken 20 kap. 3 §.

Lagreglering

Bestämmelser om tystnadsplikt och sekretess återfinns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I kap. 1 § förklarar att:

”Denna lag innehåller bestämmelser om myndigheters och vissa andra organs handläggning vid registrering, utlämnande och övrig hantering av allmänna handlingar.

Lagen innehåller vidare bestämmelser om tystnadsplikt i det allmännas verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar. Dessa bestämmelser avser förbud att röja uppgift, vare sig detta sker muntligen, genom utlämnande av allmän handling eller på något annat sätt. Bestämmelserna innebär begränsningar i yttrandefriheten enligt regeringsformen, begränsningar i den rätt att ta del av allmänna handlingar som följer av tryckfrihetsförordningen samt, i vissa särskilt angivna fall, även begränsningar i den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.”

Nedan följer utdrag ur offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som berör förskola, fritidshem och skola. Området behandlas i 23 kapitlet *Sekretess till skydd för enskild i utbildningsverksamhet, m.m.* Olika bestämmelser gäller för förskola och viss annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassade grundskolan, specialskola, sameskola, gymnasieskola och anpassade gymnasieskolan, fritidshem och viss annan pedagogisk verksamhet samt specialpedagogisk stödverksamhet.

Förskola och viss annan pedagogisk verksamhet

1 § Sekretess gäller i förskola och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år. *Lag (2010:866).*

Förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

2 § Sekretess gäller i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i särskild elevstödjande verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket i andra fall än som avses i första och andra styckena för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år. Lag (2023:353).

Fritidshem och viss annan pedagogisk verksamhet

3 § Sekretess gäller i fritidshem och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som erbjuds i stället för fritidshem för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan särskild elevstödjande verksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller i övrigt på det område som anges i första stycket för annan uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år. Lag (2010:866).

Specialpedagogisk stödverksamhet

4 § Sekretess gäller i specialpedagogisk stödverksamhet för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Brottsbalken

I brottsbalken (1962:700) 20 kap. Om tjänstefel m.m. regleras i 3 § vad som kan bli påföljden om man bryter mot sekretessbestämmelserna:

”Röjer någon uppgift, som han är pliktig att hemlighålla enligt lag eller annan författning eller enligt förordnande eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för brott mot tystnadsplikt till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som av oaktsamhet begår gärning som avses i första stycket, dömes till böter. I ringa fall skall dock ej dömas till ansvar. Lag (1980:102).”

Summering

Oavsett vilken verksamhet man arbetar inom, förskola fritidshem eller skola, eller vilken befattning man har är utgångspunkten att inga uppgifter ska lämnas ut om den enskilde eller en närstående kan tänkas lida men av utlämnandet. Sekretessplikten för uppgift i allmän handling gäller inte enbart under anställningstiden utan upp till sjuttio år vilket innebär att man även efter avslutad anställning fortsatt omfattas av sekretessbestämmelserna.

Om man bryter mot tystnadsplikten/sekretessen och röjer en uppgift som man är skyldig att hemlighålla kan det medföra ett påföljdsansvar i form av böter eller fängelse i högst ett år. Det är den enskilde själv som är ansvarig för att inte lämna ut sekretesskyddade uppgifter felaktigt. Vid tveksamhet kring utlämnande av uppgifter eller vad som är okej att diskutera med kollegor, rådgör med ansvarig rektor.

Skyldighet att anmäla oro för barn enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001: 453)¹

När vårdnadshavare inte kan ta sitt ansvar fullt ut är det socialtjänsten som ska se till att barn får det stöd och hjälp som de behöver. För att de ska kunna göra det behöver de hjälp att uppmärksamma barn som far illa. Därför är anställda i vissa myndigheter och verksamheter som kommer i kontakt med barn skyldiga att genast anmäla misstankar om att barn far illa till socialtjänsten.

Du som är anmälningsskyldig (gäller alla inom Barn och utbildning) ska genast anmäla till socialtjänsten om du i din yrkesroll misstänker eller får kännedom om att ett barn far illa.

Det är din oro du ska anmäla. Att anmäla sin oro för ett barn är ett sätt att ta ansvar för barnet. Som anmälare behöver du inte vara säker på att barnet far illa, det räcker att du misstänker det. Det är socialtjänsten som ska utreda barnets situation och bedöma om barnet behöver det skydd eller stöd som de förfogar över.

~~~~~  
**Härmed försäkrar jag att jag har tagit del av bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 1 kap. 1 § och 23 kap. 1- 4 §§.**

**Jag har informerats om att jag omfattas av dessa bestämmelser, såväl under gällande anställning som efter anställningens upphörande. Jag har också informerats om att överträdelse av sekretessbestämmelserna kan medföra påföljdsansvar enligt brottbalken (1962:700) 20 kap. 3 §.**

**Jag har även tagit del av informationen gällande att jag är skyldig att anmäla oro för barn. Att jag som anmälningsskyldig genast ska anmäla till socialtjänsten om jag misstänker eller får kännedom om att barn far illa.**

|                   |               |
|-------------------|---------------|
| Namnsteckning     | Personnummer  |
| Namnförtydligande | Ort och datum |

~ Försäkran är upprättad i två exemplar varav arbetsgivaren och arbetstagaren behåller varsitt exemplar ~

---

<sup>1</sup> Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn – Information för dig som är anmälningsskyldig enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (*Broschyr från Socialstyrelsen*)